

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2503 เป็นต้นมา นักการศึกษาและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ทั้งในประเทศอุตสาหกรรมและประเทศที่กำลังพัฒนา ต่างก็แสดงความวิตกเกี่ยวกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วของจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันและสอบตกซ้ำชั้น ซึ่งปรากฏอยู่ทั่วไปในระบบการศึกษาของทุกชาติ ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นเครื่องชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความไร้สมรรถภาพภายใน (Internal Inefficiency) หรือความสูญเปล่า (Wastage) ในระบบการศึกษา¹ ความล้มเหลวทางการเรียนทั้งสองลักษณะนี้ ถ้าปรากฏมีมากในระบบการศึกษาใด ย่อมแสดงว่าระบบการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ต่ำ ซึ่งย่อมจะเป็นผลเสียต่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมที่กำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา ดังเช่นสังคมไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ยากจนประเทศหนึ่ง เงินงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ต้องใช้พัฒนารอบด้าน ทางด้านการศึกษาถึงแม้รัฐบาลได้เพิ่มงบประมาณมากขึ้นเรื่อยมา เช่น ปีงบประมาณ 2517 กระทรวงศึกษาธิการได้รับงบประมาณ 2,439.8 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2518 และ 2519 งบประมาณกระทรวงศึกษาธิการเพิ่มขึ้นเป็น

¹ Jasperdean Claire Kobes, "Primary School Dropouts : A Case Study of a Small Rural Town in Ethiopia," Dissertation Abstracts International : The Humanities and Social Sciences 36 (February 1976) : 5189-A.

3,484.9 และ 4,204.7 ล้านบาท ตามลำดับ¹ แต่ก็ยังไม่พอเพียงกับความจำเป็น กล่าวคือ ในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษากาตบังคับ รัฐก็ยังไม่สามารถจัดโรงเรียนให้พอกับความต้องการของประชาชนได้ ในระดับมัธยมศึกษาเช่นกัน มีนักเรียนอยู่ในโรงเรียนเพียงร้อยละ 12.23 ของประชากรในระดับอายุเดียวกัน ซึ่งก่อให้เกิดการขาดแคลนกำลังคนระดับกลางอยู่ในปัจจุบันและอนาคต อันเป็นปัญหาหนึ่งที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศอยู่ในขณะนี้² เป็นที่น่าสังเกตว่า ในจำนวนนักเรียนซึ่งเรียนอยู่ในสถานศึกษาต่าง ๆ เป็นจำนวนน้อยกว่าที่ควรดังกล่าวมาแล้ว แต่ละปียังมีเด็กออกกลางคันและสอบตกซ้ำชั้นอยู่เป็นจำนวนมาก การศึกษาทุกระดับในประเทศ ยกเว้นระดับอุดมศึกษา มีนักเรียนซ้ำชั้นอย่างน้อยปีละ 826,500 คน คิดเป็นเงินที่สูญเสียทางการศึกษาอย่างน้อยปีละ 446.4 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 15 ของงบประมาณทางการศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา³ เช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2515 มีนักเรียนสอบตก 35,269 คน ในปีการศึกษา 2516 จำนวนนักเรียนสอบตกระดับนี้เพิ่มขึ้นเป็น 51,770 คน ปีการศึกษา 2517 จำนวนนักเรียนสอบตกเป็น 51,775 คน⁴ ส่วนนักเรียนที่ออกกลางคันในแต่ละปีก็มีจำนวนมากเช่นเดียวกัน เฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในปีการศึกษา 2515 มีนักเรียนออกกลางคัน 3,773 คน ปีการศึกษา 2516

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, กองแผนงาน, สถิติการศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2519 (กทม : ประภาสการพิมพ์, 2521), หน้า 72.

²รุ่ง แก้วแดง, "จำนวนนักเรียนซ้ำชั้น," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 4 : 8 (กุมภาพันธ์ 2513) : 43.

³เรื่องเดียวกัน.

⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กองแผนงานการศึกษา, รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (ธันวาคม 2517), หน้า 19-26.

จำนวนนักเรียนออกกลางคันเพิ่มเป็น 7,796 คน ปีการศึกษา 2517 มีจำนวน 6,935 คน และปีการศึกษา 2518 เพิ่มขึ้นเป็น 8,322 คน¹

ความสูญเสียทางการศึกษาที่เห็นได้อย่างชัดเจนนี้ สามารถประเมินออกมาเป็นเงินที่รัฐต้องสูญเสียในแต่ละปี คือ การสอบตกซ้ำชั้น (Repetition) และการออกกลางคัน² (Drop Out) ซึ่งในแต่ละปีเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า 446.4 ล้านบาท ดังกล่าวมาแล้ว เงินจำนวนนี้ถ้าได้นำมาใช้ปรับปรุงการศึกษาในสถานต่าง ๆ ก็จะเป็นประโยชน์เป็นผลให้การศึกษาของไทยเจริญก้าวหน้าไปอีกมาก นอกจากนี้การสอบตกของเด็กยังเป็นเหตุใหญ่ปกครองต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายไปโดยไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทนคุ้มค่าในวงเงินที่เป็นจำนวนปีละไม่น้อยเช่นกัน

การที่รัฐใช้งบประมาณปีละมาก ๆ เพื่อการศึกษาซ้ำชั้นของเด็กเหล่านี้ก็ไม่แน่ว่าจะคุ้มค่า เพราะเป็นที่ทราบกันดีจากการวิจัยในต่างประเทศแล้วว่า การให้นักเรียนซ้ำชั้น เพราะสอบตกหรือขาดสอบนั้น นอกจากจะไม่ช่วยให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นแล้วยังมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจเด็กอีกด้วย³ นอกเหนือไปจากการสูญเสียเวลา ซึ่งต้องใช้ในการเรียนซ้ำชั้นตามจำนวนปีที่สอบตก สำหรับประเทศไทยซึ่งที่เรียนมีไม่เพียงพอกับ

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, กองแผนงาน, สถิติการศึกษา กรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2514-2518 อดับ 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2519), หน้า 73.

²สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, "ปัญหาที่เกิดขึ้นในระยะแผนพัฒนาฉบับที่สอง," แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2515-2519 (พระนคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2515), หน้า 453.

³John I Goodlad, "Some Effects of Promotion and Non Promotion Upon the Social and Personal Adjustment of Children," Journal of Experimental Education 22 (1954) : 301 - 28.

จำนวนที่จะต้องเข้าเรียนควยแล้ว การสอบทบทวนซ้ำชั้นยังก่อให้เกิดปัญหาด้านการจัดหาที่เรียนให้กับนักเรียนรุ่นใหม่อีกควย ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องน่าคิดว่าการรัฐควรจักสรรเงินงบประมาณไว้สำหรับการให้การศึกษาแก่เด็กซ้ำชั้นต่อไป หรือควรจักพิจารณาหาทางแก้ไขให้จำนวนนักเรียนดังกล่าวนี้ลดลง เพื่อรัฐจักได้ใช้เงินจำนวนนี้ไปปรับปรุงการศึกษาคานอื่น ๆ ให้ดียิ่งขึ้น¹

สำหรับประเทศไทย เรายังขาดข้อมูลพื้นฐานที่ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน และการสอบทบทวนซ้ำชั้นของนักเรียน จะมีการวิจัยบ้างก็เพียงเล็กน้อยในระดับประถมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี ติดตามศึกษา สภาพ ลักษณะการเรียน หาสาเหตุ เป็นต้น แต่ระดับมัธยมศึกษายังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจังเลย ทั้ง ๆ ที่ปัญหาของนักเรียนระดับมัศึกษามีมากและสลับซับซ้อนกว่าระดับประถมศึกษา การวิจัยที่ตรงประเด็นเพื่อหาตัวแปรอะไรบางอย่างที่ประกอบกันเป็นโครงสร้างของการออกกลางคัน และการสอบทบทวนซ้ำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้เทคนิคทางสถิติขั้นสูงมาประกอบการวิจัย จึงยังไม่มีใครริเริ่มทำมาก่อนเลย กังนั้นในปัจจุบันนี้ เราจึงมีความรู้เพียงเล็กน้อยเท่านั้นเกี่ยวกับองค์ประกอบดังกล่าว ซึ่งผิดกับต่างประเทศ เช่น ในยุโรป หรือ อเมริกา ไคกาไปถึงขั้นวิจัยเพื่อสร้างโมเดลที่ทำนายการสอบทบทวนและออกกลางคัน แลวนำโมเดลนั้นมาสร้างเป็นแบบสำรวจ เพื่อหาตัวนักเรียนที่มีแนวโน้มจะสอบทบทวนและออกกลางคัน ทอจากนั้นก็จัดโปรแกรมต่าง ๆ บำบัดนักเรียนเหล่านั้น เพื่อลดอัตราการออกกลางคัน และความสูญเสียไปลาทางการศึกษา เช่น การวิจัยของ รูสเวลต์ (Roosevelt, Ed. D., 1975) โรเบอร์ (Rober, Ph.D., 1976)

¹สถาบันระหว่างชาติสำหรับการคนควาเรื่องเด็ก, การสูญเสียไปลาอันเนื่องมาจากความล้มเหลวทางการเรียนของนักเรียนในชั้นประถมศึกษา, รายงานการวิจัยฉบับที่ 17 (2516), หน้า 2.

คอปป์เพจ (Coppedge, Ed. D., 1977) และ เมค (Mead, Ph.D., 1977) เป็นคน¹ แนวทางการวิจัยเกี่ยวกับปัญหานี้ในประเทศไทย จะก้าวเข้าไปเมื่อเทียบกับต่างประเทศก็ตาม แตกต่างยังไม่สิ้นหวังเสียทีเดียว ถ้าจะเริ่มค้นคว้าคนควาเกี่ยวกับปัญหานี้อย่างจริงจัง เพราะผู้วิจัยมีความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์มาจากเหตุพหุคูณ (Multi Causal) กล่าวคือ มีสิ่งกำหนดหลายอย่าง ถ้าเราสามารถรู้สิ่งกำหนดหรือตัวแปร (Variables) ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้ว เราจะสามารถตั้งเป็นกฎ (Law) ได้อย่างแน่นอน และสามารถนำไปใช้ในการทำนาย (Predict) พฤติกรรมล่วงหน้าได้²

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องของการออกกลางคืนและการสอบตกชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร โดยได้รับการสนับสนุนเงินทุนในการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแบบแผนไขประโยชน์ในการแก้ปัญหา และยกระดับการศึกษาของชาติให้มีความมาตรฐานสูงขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. การวิจัยนี้จะทำให้ทราบตัวแปรที่สำคัญ และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคืนและการสอบตกชั้นของนักเรียน
2. ผลการวิจัยนี้จะ เป็นพื้นฐานสำหรับการคิดค้นขอเสนอแนะในการขจัดปัญหาการออกกลางคืนและการสอบตกชั้นของนักเรียน
3. ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาจำนวนนักเรียนออกกลางคืน

¹Dissertation Abstracts International : A The Humanities and Social Sciences (1975; 1976; 1977).

²ประเสริฐ แยมกลินฟุง, "การใช้ทฤษฎีและแนวความคิด," หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พระนคร : สำนักงานเลขาธิการสภาวิจัยแห่งชาติ, ม.ป.ป.), หน้า 44.

และสอบตกซ้ำชั้นให้เหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

4. ช่วยลดความสูญเปล่าทางการศึกษา เพื่อรัฐจะได้ใช้เงินที่จะสูญเปล่าจำนวนนี้ไปปรับปรุงการศึกษาภาคอื่น ๆ ให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ส่วนวัตถุประสงค์เฉพาะมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาตัวแปร (Variables) ที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาโครงสร้าง (Construct) ของการออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ (Factors) อะไรบ้าง แต่ละองค์ประกอบบรรยายด้วยตัวแปรอะไรที่สำคัญ

สมมุติฐานในการวิจัย

จากผลการวิจัยทั้งของต่างประเทศและในประเทศไทย พอที่จะสรุปได้ว่า การออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียน เป็นปัญหาที่มีลักษณะสะสม ซึ่งประกอบด้วยตัวการหรือองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ มากเสียกว่าที่จะประกอบด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น การค้นพบของสภาวิจัยการศึกษาและฝึกอบรมแห่งชาติอินเดีย¹ (1966) ใกล้เคียงว่า สาเหตุการสอบตกและออกกลางคันที่สำคัญเกิดจากนักเรียนเอง เกิดจากโรงเรียน

¹ National Council of Education Research and Training
Department of Education Administration, Wastage and Stagenation
in Primary and Middle School in India (New Delhi : 1966).

และเกิดจากทางครอบครัว สิ่งแวดล้อมที่บ้าน เมเนสซา¹ (Mengesha, 1974) พบว่า ปัญหาการออกกลางคันประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน (School Related) เช่น ครู ผู้บริหาร โรงเรียน หลักสูตร ระบบโรงเรียน และส่วนอื่น ๆ (General) เช่น ตัวนักเรียน คุณลักษณะของบิดามารดา ภูมิหลังของครอบครัว ส่วนสถาบันระหว่างชาติสำหรับการคนควาเรื่องเด็ก² (2510-2514) โคสรูปผลการวิจัยว่า การสอบตกของนักเรียนมีสาเหตุเกี่ยวเนื่องมาจากปัจจัยที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากนักเรียนเอง ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนและครู

จากการศึกษาคนควา วรรณคดีและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการวิจัยชั้นนำ (Pilot Study) ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานในการวิจัยว่า องค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนประกอบด้วย

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. การเรียนการสอนและคุณลักษณะของครู
3. คุณลักษณะของนักเรียน
4. สภาพเศรษฐกิจ-สังคม
5. คุณลักษณะของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชายและหญิงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1

¹ Tadesse Mengesha, "Primary School Dropouts in Rural Ethiopia : Planning and Policy Implications," Dissertation Abstracts International : The Humanities and Social Sciences (November, 1975): 1958 - A.

² สถาบันระหว่างชาติสำหรับการคนควาเรื่องเด็ก, เรื่องเดียวกัน, หน้า 121-26.

ถึง 3 ทั้งโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2520

2. การวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะนักเรียนที่ออกกลางคันระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และยังคงอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร เพื่อสะดวกในการติดตามกลุ่มตัวอย่าง ประชากร

3. นักเรียนที่ซ้ำชั้นจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ พวกที่สอบตกต้องเรียนซ้ำชั้น พวกที่ไม่มาสอบจึงต้องเรียนซ้ำชั้น และพวกที่เวลาเรียนไม่ครบ 75 เปอร์เซ็นต์ จึงต้องเรียนซ้ำชั้น การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะเด็กนักเรียนที่สอบตกและต้องเรียนซ้ำชั้นเท่านั้น

4. การวิจัยนี้มีจุดหมายไปในเรื่องวิธีการที่จะขจัดปัญหาของการออกกลางคัน และการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียน แต่ตั้งความหวังไว้ว่าผลของการวิจัยจะเป็นแนวทาง พื้นฐานสำหรับการจัดทำข้อเสนอแนะ เพื่อการทดลองเกี่ยวกับการขจัดปัญหาของการออกกลางคัน และการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนต่อไป

ขอทดลองเบื้องต้น

การวิจัยนี้ถือว่า

1. การตัดสินใจให้นักเรียนสอบโคหรือสอบตกของทางโรงเรียน ได้กระทำ อย่างถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยไม่มีความผิดพลาดจากการตรวจ นับ รวม หรือกรอก คะแนน

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรและผู้เกี่ยวข้องที่ให้การสัมภาษณ์ มีความเข้าใจ คำถาม ตอบคำถามอย่างจริงจัง และถูกต้องตามความเป็นจริง

3. องค์ประกอบของการออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ไม่มีความแตกต่างกันตามเพศและสังกัดโรงเรียน

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ถึงแม้ว่าจะได้วางแผนมาอย่างดี ใช่ว่าจะละเอียดรอบคอบใน

การเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วก็ตาม แต่อาจมีความคลาดเคลื่อนที่ควบคุมไม่ได้ เนื่องจากสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเท็จจริงที่ใช้ในการวิจัย เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมาแล้ว แม้ว่าจะเก็บข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิหรือจากตัวนักเรียนเองโดยตรง ก็อาจทำให้ข้อมูลที่โคขาดความสมบูรณ์ได้เนื่องจากระยะเวลา และความจำของนักเรียน

2. สภาพของการเรียนการสอนในแต่ละปีการศึกษา อาจมีความแตกต่างกัน ทำให้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องของต่างกันไปได้

3. การติดตามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยต้องใช้เวลามากในการเดินทางและบางวันมีความจำเป็นต้องทำการสัมภาษณ์นักเรียนหลายคนติดต่อกัน ทำให้เกิดความเมื่อยล้าทางร่างกายได้ในบางโอกาส ซึ่งอาจจะทำให้รายละเอียดของข้อมูลขาดความสมบูรณ์ไปบ้างตามสมควร แต่ไม่ถึงกับทำให้ข้อมูลบิดเบือนจากความเป็นจริง ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นน้อยมากเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2519

โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดทำการสอนวิชาสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพฯซึ่งอยู่ในสังกัด กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นออกจากโรงเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยไม่ได้ไปเรียนต่อที่โรงเรียนอื่น การออกกลางคันในที่นี้จึงมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. ออกจากโรงเรียนก่อนสิ้นปีการศึกษา เป็นลักษณะของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนระหว่างการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือ 2 หรือ 3

2. ออกจากโรงเรียนตอนสิ้นปีการศึกษา เป็นลักษณะของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนเมื่อจบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือ 2

การสอบตกซ้ำชั้น หมายถึง การที่นักเรียนได้เข้าสอบไปปลายปี แต่ทำคะแนนรวมได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดเอาไว้ จึงต้องสอบตกเรียนซ้ำชั้นเดิมในปีการศึกษาต่อมา

ประสิทธิภาพเชิงสติปัญญา (Intellectual Efficiency) หมายถึง ความสามารถในการสังเกต และจัดเรียงระบบความคิดที่ชัดเจน (Clear Thinking) ซึ่งสำหรับการวิจัยนี้ คือ คะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบ แอควานซ์ โพรเกรสซีฟ แมทริกส์ (Advanced Progressive Matrices)

ชอกระหวง (Item) หมายถึง ตัวแปร (Variable) ในการวิเคราะห์ตัวประกอบ

ตัวแปร (Variable) หมายถึง ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน หรือ การสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียน

องค์ประกอบ (Factor) หมายถึง มิติของโครงสร้างที่ได้รับการบรรยายโดยอาศัยตัวแปรหลายตัวแปรที่มีค่านำหนักสูงบนองค์ประกอบนั้น

สำหรับบทที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้น การกำหนดวัตถุประสงค์ และตั้งสมมุติฐานในการวิจัย ในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ทั้งของต่างประเทศและในประเทศไทย เพื่อให้เห็นแนวโน้มของการวิจัย รวมทั้งปัญหา ข้อดีข้อเสีย นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อวางแผนขั้นต่อไป ในบทที่ 3 ได้กล่าวถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การคำนวณกลุ่มตัวอย่างประชากรขนาดพอดี การสุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับบทที่ 4 เป็นการเสนอผลการวิจัย และบทที่ 5 อันเป็นบทสรุปท้าย โคลสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและ

ข้อเสนอแนะ ส่วนรายละเอียดของสูตรสถิติในการคำนวณ รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างประชากร ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติต่าง ๆ
ที่ได้จากการคำนวณ ดูได้จากภาคผนวก.